

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Librvm IX. Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

tia pertinerent, in auspicio perfeceint. Testis Cicero de diuinatione, Alex. li. 2. cap. 26. in fine, & lib. 5. cap. 53.

Occasione bene gerenda res] Occasio, vt Cicero de diuinatione ait, est tempus in se al cuius rei idoneam faciendi aut nō faciendi dexteritatem habens. Hæc autem semel accepta non temere, & præteritum ducibus dimitteuda est. Cuius rei manifestissimum semper exemplum Hannibal Pœnorum dux præbuit, qui vbi que attentus, nec quâ minimas occasiones sibi oblatas frustra labi passus est. De cuius in ea re solertia consule Pontanum libro 4. de Prudentia cap. 7.

Exaultorare quid] *Se exaultorem*] Exaultorantur qui soluuntur stipendio, nec tamen dimituntur, sed habentur sub vexillo, non sub aquila, aut signis legionis, neque iam legionarij sunt, retinentur tamen donec emerita soluatur, aut agri assignentur. Missio vere iis datur, qui penitus dimituntur, T. Orosius lib. 3. Aduersariorum cap. 3.

Noxa eximi.] *Non noxa eximitur*] Eximere noxa est gratiam criminis facere, hoc est, remissionem dare, vt Budæus in prioribus annot. interpretatur. *Ite ad senatum iussit*] Pax enim vt superius annotauimus, ab Imperatorib. petabatur, à Senatu dabatur. De quo etiam Nannius li. 8. *de re publica*.

Dictator variis de causis dicitur.] *Belli ne gerendi causa*] Variis etenim de causis dictatores dici soliti sunt. Vel si belli externi, seditionisue domestice vis quædam maior incidisset, quæ videretur maiori imperio, quam consulari indigere, aut si adesse non possent committis consules, nec vellet senatus rem ad interregnum redire, at si figendus esset clauus religionis causa, aut iudi faciendi, quæstiones exercendæ, vel feræ Latinæ constituendæ, aut Senatus legendus. Hæc itaque præcipuæ dictationis creandi causæ fuerunt.

IN LIBRVM IX. ANNOTATIONES.

T. Veturio] Alii C. Veturium legunt. Constat tamen ex Livio, & alii. Titum Veturium eo tempore cum Posthumio consulem fuisse, licet Val. Max. lib. 6. cap. 1. Titum Veturium eius Veturi filium fuisse dicat, qui in consulatu suo Samnitibus deditus est.

Veturio] Veturium vocat Orosius lib. 3. c. 15. qui hanc historiam quoque describit, vt & Val. Max. lib. 7. c. 2. Florus lib. 1. c. 16. Plutarch. in Paral. c. 6. August. lib. 3. cap. 17. Ciuitatis Dei, Eutropius lib. 2. c. 1. Sabel. lib. 5. Ennead. 4. Raipod. Volat. lib. 28. c. 2. vrb. com.

Caudinum.] *Circa Caudinum*] Duo fuerunt saltus alti, angusti, & syluosi, montibus petpetuis inter se iuncti, qui furculæ Caudinæ nomen habuerunt, in medio campus herbidos, a quo salique, per quem medium iter erat, non tam arduum, quàm periculosum. Harum furcularum meminit Volat. lib. 5. c. 6. Geograph. Sunt autem Caudinæ furcæ appellatæ, quod non longe sint ab oppido Samni, quod Caudis dicitur.

Luceria.] *Luceriam cognitus capiti*] Apulix urbem, & olim Aufonum coloniam, de qua Strabo lib. 6. & Plinius lib. 3. c. 31.

Prætorium quid.] *Prætorium consulum*] Per prætorium nihil aliud intelligit nisi tabernaculum consulis. Antiquitus enim omnem magistratum, cui potest exercitus, prætorum appellauerunt, prout superius annotatum est, & late ostendit Budæus in prioribus annotationibus, quas vide sub tit. de offi. præf. prætorio.

Mediæ via.] *Montes molivæ*] Id est, de molivæ, vt simplex pro composito accipitur. *Mediæ via consilium capere*] Mediæ via consilium capiendum, non solum Politici, sed & Iureconsulti tradiderunt, in L. adeo de acquir. rerum dom. vbi Caius & ipse hanc distinctionem sequitur. Acertius in paragraph. quom ex aliena.

aliens. Infit. de rerum diuis. At non tam eam sententiam, quæ media est, sed quæ grauioribus & melioribus rationibus nitatur, iuris pontificii interpretes recte sentiant in cap. 1. de constit. Verum si media sententia iustior & æquior fuerit, in eam ibimus, vt Iulianus d. paragraph. quum ex aliena. Sic & apud Lium lib. 26. P. Valerii Flacci sententia contra P. Cornelii Aſina, & Q. Fabii Maximi, quod media eſſet, præualuit. Sic & apud eundem libr. 36. in Medecorum conſilio Clyti ſententia quæ media fuit, accepta eſt: Vt & Senatus lib. 31. Conſulibus diſſidentibus, de tertia illius pecuniæ penſione, quam pœnati M. Valerio, & M. Claudio Coſſin bellum Punicum matuum dederat, quod medium inter vile & æquum erat decreuit. Quæ dere non contemnenda notauit Ferrandus Abduenſis in d. paragraph. quum ex aliena. Infit. de rerum diuſione.

Mors pro patria præclara.

Mentem pro patria præclaram eſſe] Sic Horatius li. 3. carminum Ode 2. Dulce & decorum eſt pro patria mori.

Mors & fugacem perſequitur vitum. Sententiam vero hanc Findatus id iſth. paulo vberius exprimit. ἴστω γὰρ ἐπιφειδὸς ἐν τρωτῶν τε φιλῶν καὶ ἀμείνων ἀνδρῶν φίλος πρὸς ἀμύνηται, λόγῳ δὲ ἀμύνην δὲ ἀνδρῶν πρατῶν ἀπὸν γὰρ ἐκείνων κλέος αὐτῶν ἐπιφειδὸς. Lucianus in Encomio patriæ ſcribit, hanc in præliis cohortationem plurimum valere, ſi quis dicat bellum pro patria ſuſceptum, neminemque eſſe, qui hac voce audita mortem extimeſcat, aut periculum metuat. Efficat enim (inquit) nomen & commemoratio ipſa patriæ, vt qui alioqui eſt timidiſſimus, ignauiffimūque natura, fortiſſimus exiſtat. Tyrteus autem, qui matres animos (vt ait Horatius libro de arte poetica) verſibus exauit, hanc eandem ſententiam duobus verſiculis ita complexus eſt.

Τὴν ἀνδρῶν γὰρ κλέος ἐπὶ ἀμύνηται πάντων, Ἄνδρ' ἀγαθῶν ἀδελῆ πικρὰ δὲ μεθ' ἀνδρῶν.

Et M. Tullius offic. Sed omnes omnium charitates patria vna complexa eſt, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?

Paratur neceſſitati. Hæc ſententia Simonidi tribuitur: Ἀνάγκη ἐδὲ θῆος Νεcefſιτῆται, id eſt neceſſitati ne dii quidem reſiſtunt. Sumpta autem eſt ex Homero vt tradit Eraſmus in proverb. Aduerſum neceſſitatem ne dii quidem reſiſtunt.

Non federe ſed per ſponſionem. Notandus hic Liuii locus quo fedus à ſponſione & pactione diſtinguitur. Nam non eſſe idem ſponſionem, pactionem, & fedus ex eo intelligi licet, quod fedus pactione, pactio ſponſione firmior atque itabilior, fuit. Nam ſponſio neque populi iuſſu, neque Senatus auctoritate, quod in federe accidebat, ſed arbitrio magiſtratum & imperatorum fiebat, atque deditioe eorum per quos facta erat, inſtimabatur. Saepetamen euenit, vt quod Imperator iniuſſu populi, & ſine auctoritate Senatus pepigerit, id fedus vocatum illud quidem ſit, ſed tamen non ſeruatum, quod ostendit princeps quidam Carthagenſium apud Liuium, cum ad Romanos legatos de federe ratione ſecum agentes verba ita fecit: Vos quod C. Luctianus conſul primo nobiſcum fedus fecit, quia neque auctoritate patrum, neque populi iuſſu iſtum erat, negatiſis vos eo teneri. Tale autem fuiſſe etiam Numantinum facile inde apparet, quod id C. Mancini conſulis deditioe diſſolutum ſit. Numantinum autem fedus, vt Caudinum, ſponſionem appellari poſſet, niſi Ancas libro 12. prodidiſſet, calamitatis certæ ſimilitudo id eos dederet, vt enim ad Caudinum quaſtores, qui ſponſionem dediti ſunt, ſic ad Numantium Tyberium Gracchum Mancini quaſtorem federe eius auctoritate dederet voluerunt. Pactioem præterea aliud eſſe à federe, demonſtratiſatis, vt opinor, Cicero in deſenſione Cæcinnæ, cum inquit: Quod ediſtum magi-

Pactio à federe diſſert.

magistratus, quod foedus aut pactum. Nam pacis nomine etiam omnia que cum hostibus pacifcerentur, continebantur, quo etiam modo foedus pactum nominari potest, tamen hoc in loco præcipuum aliquam pacifcendæ amicitia rationem significatam existimo. ut inducias. De induciis porro elegans illud est Varronis, inducias pacem castris paucorum dierum, vel belli ferias esse, quas tamen descriptiones Gellius lepidas magis atque incundas, quam plenas aut probas esse arbitrat. Probabilis enim multo illud esse, inducias sic dictas, quasi inde uti iam, etenim pactum induciarum esse eiusmodi, ut in diem certum non pugnetur, nihilque incommodi detur, sed ex eo die postea uti iam omnia belli iure agantur. Laudo inducias enim pax non in perpetuum, ut foedere, sed in certum temporis spatium dabatur, aut dierum, aut mensium, aut annorum. Quare sæpe factum animaduertimus, ut populus Romanus hostibus foedus petentibus, inducias dederit, hinc enim illa Livi. à Perugia, Cortona & Arretio, quæ se me capita Etruriae populorum erant, legati pacem petentes, inducias in triginta annos impetrauerunt. Item Faliscis cum in induciis essent, foedus à Senatu petierunt. Induciarum ergo ratio fuit, ut eo tempore quo præfinita erant, nihil hostile gereretur, sed summa à bello quies esset, atque aliqua etiam societatis cum iis, quibus eum pacta erant, species & imago, quas qui violasset, ius gentium violasse existimabatur. unde illud est apud eundem: Omnes portas concionabundus ipse Imperator circumiit, & quibuscumque iram mentis poterat, & iras militum acciebat, nunc fraudem hostium incutans, qui pace petita, induciis datis, per ipsum induciarum tempus contra ius gentium, ad castra oppugnanda venissent. Itaque eodem etiam à Cicerone iure vituperate videmus in primo de Officiis, cum ait: Etybere iniurias sæpe calumnia quadam & nimis callida, sed malitiosa iuris interpretatione, ut ille, qui cum 30. dierum essent cum hoste pacta inducias, noctu populabatur agros, quod dierum essent pacta, non noctium inducias, quæ cum ira sint, non dubium est, quin foedus (nam enim ad hoc oratio mea delabitur) pactio quædam sit societatis, non ex Imperatoris arbitrio, sed iussu populi, aut senatus auctoritate firmata, neque ad tempus, sed in perpetuum, neque per sponsores, datus obfidibus, sed per facialem publicum pop. Rom. nuncium, solenni precatone adhibita, per quem populum fiat, quo iustas dicitis legibus stetur, ut eum Jupiter ita feriat, quemadmodum à fecialibus porcus feritur. Quod extremum ex formula etiam foederum ferendorum, nobis à Livio tradita potest cognosci. libr. 1. De foedere Albano. Ad hunc autem priscum ferendi porci ritum probe alludit Virgilius, cum dicit: Et castra iungebant foedera porca, & Suetonius cum scripsit, Imperat. Claudium cum regibus in foro foedus icisse, porca caesa, ac veteri fecialium precatone adhibita, nam illatam post aliam esse ferendi foederis rationem, ut sæpe non porcus feriretur, sed lapis abiiceretur existimo. Si quidem Polybius auctor valde bonus, cum Pœnis hoc modo istum foedus exponit, Fecialis lapidem tenens ita ait, si sine dolo malo ago, bonis a ficiar: si sciens fallo, ceteris omnibus saluis in suis ciuitatibus, legibus, latibus, delubris, sepulcris, solus ego concidam, ut lapis è manibus meis decidat, nec plura locutus, manu lapidem abiecit. Cuius iurifurandi video post etiam Plutarchum in Sylla meminisse, & eiusdem Festum etiam antiquam formulam adiunxisse, cum scripsit, lapidem fuscem tenuisse iuratos per Iouem, hæc verba dicentes: Si sciens fallo, cum me Diopiter, salua vrbe, atque bonis eiiciat, uti ego hunc lapidem. Atque hoc ideo esse arbitror, quod legis obfessatio à Cicerone in Cornelia vocatur, cum ait, sanctiones sacrandas esse aut obfessione & consecratione legis, aut pœna, cum caput eius qui contra facit, consecratur. Hæc ita explicata sunt à Sigonio, & libr. 1. de antiquo iure Italiae, quæ quoniam non parum ad huius loci illustrationem faciunt, ea scribere libuit.

Lapis f.
lex.

tia succubuisse scribitur, vt inde Alexandri poculum visendae capacitatis etiam pro uerbis usurpetur. Idem Caelius lib. 29. c. 17.

Præfectura

Capua primum præfecti creati capiti Vt superius, quæ municipia, & quæ coloniae fuerint, offendimus sic nunc videndum erit, quæ præfectura fuerint in his enim commorantes aliud ciuitium genus constituebat, detestati quæ municipia & coloniae iure ciuitium. Erant igitur præfectura oppida Italiae in quibus qui habitabant, nec suis legibus vt municipales uidebant, nec viros de suo corpore magistratus creare poterant vt coloni sed a magistratibus Romanis regebantur iis legibus quas Romanus magistratus dixisset, qui quoniam præfectus vocabatur, præfectura dicebantur. De hisce sic scribit Sextus Pompeius. Præfectura hæc appellantur in Italia, in quibus & ius dicebatur; & nundinae agebantur, & erat quædam earum Respub. neque tamen magistratus suos habebant. In quas legibus præfecti mittebantur quotannis quibus dicerent. Illud porro scitu dignum, ex præfecturis quasdam fuisse, quæ ius ciuitatis & ferendi suffragii haberent, quasdam non, quemadmodum de municipiis & coloniis dixi. Sextus Pompeius libro decimo quarto, duas & triginti præfecturas enumerat. In his decem fuisse scribit, in quas præfecti populi suffragiis creati mittebantur, vt hæc Capua, Cumæ, Callinum, Vulturinum, Linternum, Puteoli, Aceræ, Suessula, Atella, & Calatia; duodecim vero in quas urbanus prætor pro suo arbitrio præfectos mittebat. Hæc fuit unum, Fundi, Formia, Cære, Venafrum, Allife, Priuerna, Anagnin, Praefino, Reate, Suturnia, Nursia & Arpinum. Quæ fere omnes aut ex coloniis & municipiis præfectura factæ sunt, aut ex præfecturis in colonias, & municipia rediit. Ex his Capua præfectura fuit, à bello Punico secundo ad conseruatum C. Cæfaris, à quo colonia deducta est. Cumæ, Aceræ, Suessula, Atella, Formia, Priuerna, & Anagnin, tum municipia, tum coloniae: Fundi vero, Cære, & Arpinum municipia tantum aliquando fuere Callinum, Vulturinum, Linternum, Puteoli & Saturnia coloniae. Calatia vero Venafrum, Allife, Praefino, Reate, & Nursia præfectura, dum libertas populi Rom. stet, semper fuit. Nam quum post legem Iuliam a quædam omnium suffragiis, ciuitas Italiae uni data fuisset, municipiorum, coloniarum, & præfecturarum iure obiecta sunt; nominaque hæc confundi cepta, vt de colonia pro municipio, & municipium pro colonia & præfectura aliquando accepta sunt. Cicero enim Placentiam in L. Pisonem, Soram, & Cassinum pro Plancio, Caleham in Rullum, Suessam in epist. ad Atticam. Cassam in Vetreum municipia vocat, quas colonias deductas fuisse ostendit. Ad hæc præfecturae ipsæ, & municipia, nempe veteres coloniae deductis militibus, coloniae omnes a nouo a Sylla postea, deinde à Cæsare, Triumuiris & Augusto factæ sunt. præter eas præfecturas quas ex Festo digessi. Cora præfectura Strabo libro quinto, Claudia Pimius libro tertio, capite quinto, Atinatis Cicero pro Plancio, Reatina idem de natura deorum, mentionem faciunt. Cætera vero omnia Italiae oppida, quæ coloniae, municipia, & præfectura non erant, sed cetera ciuitates vocabantur. vt Tibur, Praeneste, Neapolis, & pleraque alia, quæ suis legibus & magistratibus uidebant, diuersisque federibus aut sponcione, aut pactione, vario iure cum populo Romano amicitiam contraxerunt. Aliquæ enim erant omnino liberæ, aliquæ uectigales, aliquæ stipendiariae, aut plus vel minus grauate, vt populo Romano uisum fuisset. Atque Italia omnis in hæc genera Municipiorum, coloniarum, & præfecturarum ante legem Iuliam & bellum Maricum diuisa fuit. vnum præterea supererat ciuium vel oppidorum genus, quorum quædam dicebantur fundi populi. Quod quidem nomen discriminis non est, quemadmodum liberorum & stipendiatorum, sed hi fundi populi dicebantur auctore Cicero, qui quotiescunque lex aliqua Romæ feret, quæ de iure publico non esset, sed de rebus priuatis, vt de testamentis, vel de municipiis,

Federata ciuitates

Fundi populi

plis, eam suscepissent tanquam propriam, tuncque eius legis fundus populus dicebatur, perinde ac si diceretur: is populus eam legem tanquam propriam suscepit, hoc idem de municipiis dicit Gellius, prout annotat Onuphrius in libello de imperio Romano sub titulo de prefecturis. Plura de populo fundo, vide apud Tornebum, li. 4. c. 12. ubi non ineredita de harum vocum significatione adfert.

Quæ tamen aqua fœdere, sed in ditione] Quid sit æquo fœdere, vel in ditione populi Romani esse superius lib. 7. ostensum est, ubi vide.

Interneccio bello] interneccio significatio est quasi hominis quædam eneca- tio, vox derivata ab interneccida qui, ut inquit Isidorus, est qui falsum testa- *Interneccio*
um bel-
lum.
mentum fecit, & ob id hominem occidit. hinc interneccium bellum: quod ita geritur, ut omnes occidantur. De quo Torneb. li. 1. aduerf. cap. 5.

Viam munitur] Id est lapidibus struit, ut Plinius cap. 34. loquitur: Dicta vero est hæc via Appia: & ut Lælius ait, à Constantini via incipiens, inter Tu- *Viam*
munitur.
sculum & Albam ad Algidum tendit, & inde porro ad Cassilinum progressa, vnde viginti stadiis à Capua Latina via iungitur. Vide Pomponium Lætum, titulo 79. De antiquitatibus urbis. Volat. lib. 6. ca. 5. vrb. Comment. Alex. ab Alex. l. b. 3. c. 13. Hæc via à Caracalla postmodum munita, nouæ deinceps nomen accepit.

Aquam in urbem duxit] Amienem nimirum, ut Plinius capite 34. testatur, de viris illustribus. Vnde hæc quoque ab auctore aqua Claudia dicta est deinceps. Vide Marrianum libro 4. cap. 21. Caterum ab vrbe condita 608. cum hic *Aqua*
Claudia.
fons Anio vetustate consumptus esset, datum est à Senatu negotium Marco Titio prætori, ut hunc fontem reficeret, vnde ab auctore Martia aqua postea appellata est, cuius rei quoque meminit Plinius libr. 31. cap. 3. Frontinus de aquarum ductibus.

Solus censorum obitum] Hoc est, sine collega. Caius enim Plautius magistra- to se abdcauerat. Est autem hoc notandum, apud Romanos institutum fuisse, ut altero ex censoribus morte subducto, duo de integro censores crea- rentur.

Herculis familiare] Herculis scilicet Victoris, cuius templum rotundum in fo- ro Boatio, tantæ fuit venerationis, ut neque mulsæ, neque canes, eius testæ subintrarent, lege Marrianum lib. 4. ca. 6. Topographiæ, qui eius rei rationem reddidit.

Nomen Postuorum interisse] Hercule nimirum detractæ religionis suæ, & grauem & manifestam penam exigente: Id vero quando factum fuerit, præ- ter Liuium hoc in loco, docet Valer. li. 1. c. 2.

Tribuni fœderis militum] Romul. primus in exercitu tres Tribunos militum instituit, hi mille hominibus præerant, cum non nisi 3. millia peditum exerci- tum haberet, post auctis Rom. imperii opibus, Tribuni plures quam tres, & diuersi generis esse cœperunt. Nam cum hoc tempore nimirum ab vrbe con- dita 443. exercitus Romanus, ut scribit Polyb. ex quatuor tantum legionibus legio non nisi 4. millium peditum esset, post cum legiones ipsæ ad sena milia hominum auctæ fuissent, 24. Tribuni à populo fieri cœperit, sexque in singulas legiones distributi, quod postea semper obseruatum, ut tradit Onuph. in Fast.

Duumviri nauales] Hunc non fuisse ordinarium magistratum, inde colli- *Duumviri*
nauales.
ligi potest, quod Liuus lib. 40. & 41. cum rursum huius magistratus meminit, certam causam creationis assignat, nec simul creati facit cum ordinariis ma- gistratibus, sed prout necessitas requirebat. Nam si ordinarius magistratus es- set, nõ ita pro necessitate subita, sed cum reliquis magistratibus eam creati o- portuisset.

Tibicines quia prohibiti] Nam Tibicines tibus concinentes facis populi *Tibicines*
facti
Romani interesse solebant. Vnde libro 4. de lingua Latina, Sc. Sext. Pompeius *suburbis*
& salub.

de quinquatribus, Ouid. 6. Fast. Valer. Max. lib. 2. de institutis antiquis Idem quoque propemodum in problematibus à Plurarcho refertur.

In ade vescendi ius] Epulum olim exhibebatur civibus, in dedicationibus templorum, in triumpho, in spectaculis, & funere, qua de re copiosissime Blondus lib. 2. Rom. triumph. Cicero lib. 3. De Oratore, Augustinus li. 3. de civitate Dei. Alex. ab Alex. lib. 6. c. 7.

Sylva Ciminitum] De Sylva Ciminita vide Plinium lib. 96. vbi dicit in ea loca esse in quibus in terram depacta extrahi nequeat, de cuius rei fabuloso ortu lege Seruii annotata in 7. Æncidos, Meminit & Frontinus cap. 11. & c. 1. secundi.

Hetruscum inde literis eruditus] Nam vetere Romanorum instituto. vt & superius annotatum est, sex principum filii, sex singulis Hetruriz populis in disciplinam tradebantur. Valerius tamen ait, decem principum filios dari solitos Hetruriz populis, ad percipiendam sacrorum disciplinam. Hinc Cic. hbr. 2. de legibus: Hetrurizque princeps disciplinam doceto.

Telum pro consilio] Telum pro consilio, ac ratione & via gerendi posuit, prout superius etiam annotatum est, & Erasmus admonuit in proverbio: Ingens telum necessitas.

Omen diem distulit] Id est, in posterum diem reiecit. Ita enim interpretatur Budæus in prioribus ex Gellii libro 13. c. 1. Ex eo & hoc Luuii loco conueniens, distindere diem olim id fuisse, quod nos rem in crastinum cōtinuatam vel remissam dicimus.

Vir virum legit] Quid sit apud veteres auctores: Vir virum legit, declarat Petrus Victorius lib. 18. c. 19. Variarum lectionum, id referens ad morem veteris militiæ, quo videntur aliquando in delectu habendo potestatem facere militibus, vt singuli singulos notos sibi, quorumque virtute confiderent legerent, atque id potissimum cum periculum aliquod maius inflaret. Non dissimile genus Solduriorum fuisse videtur, de quibus Cæsar libro. 3. De bello Gallico, quorum hæc fuit conditio, vt omnibus in vita commodis vna cum his fruantur, quorum amicitia se dederunt. Si quid his per vim accidat, aut eandem casum vna ferant, aut sibi mortem consciscant. Hoc genus amicitia Græci εὐφροσύνην καλεῖται, id est, commotientium vocantur.

Thensa quid] Thensa sacra vehicula erant auctoribus Seruio & Festo. Tranquillus in Cæsare. Ampliora etiam humano fastigio sibi decerni passus est, sedem auream in curia, & pro tribunali, theniam &, Perculium Circensi pompa. Budæus in prioribus ad pandectas.

Salentium bellum] Hoc bellum scribunt, Flor. 15. abbreuiat. Eutro. c. 2. secundi. Magistratibus interditi] Videti posset pugnare inter se, ciuitate donare, & ad Municipii, alterum ad præfecturæ ius pertineat, quorum hoc inter conditiones Italicarum ciuitatum durissimum fuit, cum formula præfecturæ non longe à prouinciæ formula videatur abfuisse. Vt enim quotannis in prouincias prætores Romæ mitti soliti sic in præfecturas præfecti, qui eas administrarent, at ius dicerent, cum municipia suos magistratus, decuriones, Duumvros, Quatuor viros, Censores, & diles, & quaestores haberent. Porro quod Romanis connubia fuerint, nisi si qua forte de causa nonnullis id iuris ademptum esset, vt late tradit Sigonius libro, 1. ca. 9. de antiquo iure ciuium Rom.

Magistratibus interditi] Nam licet aliqui ciuitate donarentur, non tamen ob id sacra sua desererent, & eadem cum Romanis civibus obseruare cogebantur, quod Festus ostendit, cum ait: Municipalia sacra dicta sunt ea, quæ ab initio habebant ante ciuitatem Romæ acceptam, quæ obseruare eos volebant pontifices, & eo more facere, quo fecisset antiquitas.

Thensa quid] Thensa sacra vehicula erant auctoribus Seruio & Festo. Tranquillus in Cæsare. Ampliora etiam humano fastigio sibi decerni passus est, sedem auream in curia, & pro tribunali, theniam & Perculium Circensi pompa. Budæus in prioribus ad pandectas.

Salentium bellum] Hoc bellum scribunt, Flor. 15. abbreuiat. Eutro. c. 2. secundi. Magistratibus interditi] Videti posset pugnare inter se, ciuitate donare, & ad Municipii, alterum ad præfecturæ ius pertineat, quorum hoc inter conditiones Italicarum ciuitatum durissimum fuit, cum formula præfecturæ non longe à prouinciæ formula videatur abfuisse. Vt enim quotannis in prouincias prætores Romæ mitti soliti sic in præfecturas præfecti, qui eas administrarent, at ius dicerent, cum municipia suos magistratus, decuriones, Duumvros, Quatuor viros, Censores, & diles, & quaestores haberent. Porro quod Romanis connubia fuerint, nisi si qua forte de causa nonnullis id iuris ademptum esset, vt late tradit Sigonius libro, 1. ca. 9. de antiquo iure ciuium Rom.

Magistratibus interditi] Nam licet aliqui ciuitate donarentur, non tamen ob id sacra sua desererent, & eadem cum Romanis civibus obseruare cogebantur, quod Festus ostendit, cum ait: Municipalia sacra dicta sunt ea, quæ ab initio habebant ante ciuitatem Romæ acceptam, quæ obseruare eos volebant pontifices, & eo more facere, quo fecisset antiquitas.

Thensa quid] Thensa sacra vehicula erant auctoribus Seruio & Festo. Tranquillus in Cæsare. Ampliora etiam humano fastigio sibi decerni passus est, sedem auream in curia, & pro tribunali, theniam & Perculium Circensi pompa. Budæus in prioribus ad pandectas.

Salentium bellum] Hoc bellum scribunt, Flor. 15. abbreuiat. Eutro. c. 2. secundi. Magistratibus interditi] Videti posset pugnare inter se, ciuitate donare, & ad Municipii, alterum ad præfecturæ ius pertineat, quorum hoc inter conditiones Italicarum ciuitatum durissimum fuit, cum formula præfecturæ non longe à prouinciæ formula videatur abfuisse. Vt enim quotannis in prouincias prætores Romæ mitti soliti sic in præfecturas præfecti, qui eas administrarent, at ius dicerent, cum municipia suos magistratus, decuriones, Duumvros, Quatuor viros, Censores, & diles, & quaestores haberent. Porro quod Romanis connubia fuerint, nisi si qua forte de causa nonnullis id iuris ademptum esset, vt late tradit Sigonius libro, 1. ca. 9. de antiquo iure ciuium Rom.

Magistratibus interditi] Nam licet aliqui ciuitate donarentur, non tamen ob id sacra sua desererent, & eadem cum Romanis civibus obseruare cogebantur, quod Festus ostendit, cum ait: Municipalia sacra dicta sunt ea, quæ ab initio habebant ante ciuitatem Romæ acceptam, quæ obseruare eos volebant pontifices, & eo more facere, quo fecisset antiquitas.

Tri-

